

Informatiefolder Listening Touch Massage(LTM) bij pasgeborenen op de afdeling Neonatologie

Datum

- April 2023

Inleiding

U en uw kind worden tijdens de opname op de afdeling Neonatologie blootgesteld aan vele factoren die stress kunnen veroorzaken. Om de stress van u en uw kind te verminderen en de ontwikkeling van uw kind te bevorderen, bieden wij u tijdens de opname de mogelijkheid om de zogenaamde Listening Touch Massage (LTM) aan te leren, en bij uw kind toe te passen.

Listening Touch is een massage, waarbij de massage aangepast wordt aan de behoeften van uw kind. Door de massage op uw kind af te stemmen, kunt u het welbevinden van uw kind bevorderen. Deze informatiefolder is onderdeel van de cursus LTM door ouders.

Massagetherapie kan worden omschreven als:

Het gericht geven van positieve aanraking, waarbij verschillende technieken toepasbaar zijn.

Massage kan bestaan uit de volgende technieken:

- Aanraking
- Strijkende, glijdende beweging
- Met druk
- Passieve beweging van de gewrichten

Aangepaste massage bij pasgeborenen op de afdeling Neonatologie

Massage (LTM) kan toegepast worden bij uw kind op de afdeling Neonatologie. Uw kind moet hiervoor ouder zijn dan 33 weken zwangerschapsduur, minstens 1200 gram wegen, en de artsen en verpleegkundigen moeten massage veilig achten voor uw kind.

Massage biedt comfort en kan door de pasgeborene en ouders ervaren worden als een “positieve” aanraking. Positieve aanraking bootst de ervaring van druk en begrenzing van de baarmoederwand na, en de stimulatie van het gevoelszintuig in de huid door beweging in het vruchtwater.

Door de opname van uw kind op de afdeling Neonatologie en de fysieke scheiding van u, kunnen kinderen positieve aanraking te kort komen. Wanneer u massage toepast, kunt u uw kind extra positieve aanraking geven en de hechting met uw kind bevorderen.

Door massage kunt u eventuele bestaande stress en pijn bij uw kind verminderen. U kunt uw kind helpen zich meer comfortabel te voelen of bijdragen aan het welbevinden van uw kind. Indien u als ouder de massage uitvoert, kan het ook uw stress verminderen, de ouder-kind hechting nog meer bevorderen, en kunnen de positieve effecten van de massage versterkt worden.

Ouders die de LTM reeds aangeleerd en toegepast hebben, waren positief over deze aanvulling in de zorg voor hun kind. Zij gaven aan het fijn te vinden dat zij op deze wijze bij konden dragen aan het welbevinden van hun kind.

Er zijn weinig bijwerkingen beschreven. LTM is een veilige handeling, om na training bij uw kind toe te passen. Deze vorm van massage kost u kind geen energie, omdat de massage aangepast wordt aan de behoefte van uw kind.

Listening Touch Massage (LTM) op de afdeling Neonatologie

- **Geschiktheid voor massage wordt bepaald:**
 - In overleg met u en de verpleegkundige
 - In overleg met het behandelteam van uw kind

De LTM Massage bij uw kind kan toegepast worden als uw kind

- Stabiel genoeg is voor massage, en na overleg met arts en/of verpleegkundige
- Geen huidproblemen heeft
- Geen actieve infectie heeft of ziek is
- Geen adempauzes -of hartslagdalingen heeft gehad in de afgelopen dag, waarbij handelen nodig was
- Uw kind ouder is dan 33 weken zwangerschapsduur en zwaarder is dan 1200 gram is
- Geen bloedstollingsproblemen heeft

Cursus LTM door ouders/verzorgers

De Listening Touch Massage cursus wordt verzorgd door Bettina van der Panne, Senior en Complementaire Zorg Verpleegkundige op de afdeling Neonatologie. Om deze cursus te kunnen geven heeft zij, het 'Neonatal Touch and Massage Certificaat,' behaald in Amerika. In de sessies wordt zij aangeduid als NTM specialist.

De NTM specialist heeft een deel van de zorgassistenten/verpleegkundigen op de afdeling Neonatologie geschoold in de LTM. Deze zorgassistenten/verpleegkundigen kunnen u ondersteunen in de LTM bij uw kind.

In uw afwezigheid kunnen zij, op uw verzoek of in het belang van deelname aan onderzoek, uw kind de LTM geven.

Zij worden in onderstaande sessies aangeduid als LTM specialist.

De cursus is onderverdeeld in 7 sessies, deze sessies zullen samen met u op een geschikt moment gepland worden.

Sessie 2 tot en met 7 kunt u filmen, zodat de opname gebruikt kan worden om de observaties na te bespreken

Sessie 1 Individueel of met andere ouders, duur 1 uur.

- Uitleg over de massage, toelichting van de folder, observatielijst bewustzijnsniveaus en stresssignalen (zie bijlage)
- Massage oefenen op pop

Sessie 2, duur 30 min.:

- Kan aansluitend op sessie 1, indien uw kind aan de criteria voldoet (zie vorige pagina)
- De NTM specialist past de massage bij uw kind toe, waarbij u uw kind ondersteunt of u past de massage toe onder begeleiding van de NTM specialist
- Na de LTM spreekt de NTM specialist met u, haar en uw observaties door

Sessie 3, duur 30 min:

- U geeft zelf, met ondersteuning van de NTM specialist, de LTM aan uw kind. Mocht u liever ondersteunen, dan past de NTM specialist de handeling toe
- Na de LTM bespreekt de NTM specialist met u, haar en uw observaties door

Sessie 4 t/m 7 duur 30 min:

- U geeft zelf de LTM met ondersteuning van een LTM specialist of, indien mogelijk, uw partner
- Na de LTM spreekt de LTM specialist met u, haar en uw observaties door
- Indien u zich vertrouwt voelt met de LTM, kunt u de LTM zelfstandig uitvoeren met uw partner of andere relatie (bijv. grootouder, broer/zus)

Evaluatie:

Graag vernemen wij van u voor ontslag hoe uw de cursus en de begeleiding heeft ervaren om daar waar nodig de cursus aan te passen,

Ook zijn wij benieuwd hoe u deze aanvulling in de zorg heeft ervaren.

Wij verzoeken u om de vragenlijst in de bijlage "Evaluatie" in te vullen.

Contactgegevens

Bettina van der Panne, Seniorverpleegkundige MC/HC Neonatologie, Gespecialiseerd verpleegkundige NTM

Email: B.Panne@umcutrecht.nl

Tel: 0629686147

Bijlage 2

Observatie: zelfregulering A

Observeer de baby voor, tijdens en na een verzorgende handeling. Welke gedragsteken heb je waargenomen? Denk je dat ze wijzen op een toenadering of op vermijdend gedrag? Bekijk zulke gedragspatronen altijd in de context van het gehele gedrag van de baby en wat er gaande is op dat moment om een idee te krijgen van het verhaal dat ze willen vertellen. Onderstaande beschrijvingen zijn gebaseerd op Als H, 1982 and Als H, 1981, rev. 1995.

Karakteristieke voorbeelden van gedragingen die wijzen op de *gevoeligheid* en *kwetsbaarheid* van de baby. Hieronder vallen tekenen van stress, en afwerende of zich terugtrekkende bewegingen. Deze vertellen je dat de baby hulp, pauze of een andere aanpak nodig heeft.

☐ ademhalingspauzes	☐ openhangende mond
☐ verandering van kleur, b.v. dof, gevlekt	☐ plotse beweging
☐ opgeven	☐ schokkerige beweging
☐ gespannen	☐ gespreide vingers
☐ niezen	☐ "saluut"
☐ zuchten	☐ benen omhoog gestrekt
☐ de hik	☐ drukdoend
☐ geeuwen	☐ geagiteerd
☐ wriemelen	☐ huilen
☐ de rug krommen	☐ in verwarde staat
☐ grimassen	☐ wegdraaiende ogen
☐ tong uitsteken	☐ wegstijgen
☐ zenuwtrekken	☐ staren
☐ verslapte of verstijfde houding	☐ glazige blik
☐ benen geschaard	

Karakteristieke voorbeelden van gedragingen die erop wijzen, soms maar heel kort, hoe *competent* de baby z'n best doet om tot rust te komen, minder intensief te bewegen, interactie aan te gaan met jou en de omgeving te verkennen.

☐ regelmatige ademhaling	☐ zuigreflex
☐ gezonde kleur	☐ zuigen
☐ handen elkaar vastgrijpend	☐ licht gebogen houding
☐ vloeiende bewegingen	☐ ontspannen, open gezicht
☐ voeten bij elkaar	☐ pientere, alerte gezichtsuitdrukking
☐ grijpen	☐ zich richten naar stemmen of geluiden
☐ iets vasthouden	☐ vloeiende overgangen van bewustzijnstoestanden
☐ hand naar gezicht brengen	☐ rustige slaap
☐ hand naar mond brengen	☐ knuffelen wanneer vastgehouden
☐ gemakkelijk te troosten	☐ fronsen

Bijlage 3: Evaluatie Listening Touch Massage (LTM)

Tijdens de opname van uw kind op de MC/HC heeft u deelgenomen aan de Cursus LTM. De informatie uit deze evaluatie helpt ons de cursus zoveel mogelijk aan te passen aan de wensen, behoeften en de situatie van ouder en kind.

1. Geeft deze folder uw voldoende informatie om een weloverwogen keuze te maken over de LTM bij uw kind?

Zo nee, wilt u dit toelichten?

2. Hoe vond u de opbouw van de sessies in de cursus?

- ☐ Passend
- ☐ Niet Passend
- ☐ Anders (graag toelichten)

3. Wat vond u prettig aan de sessies en wat zou u anders willen?

4. Hoe ervaart u het geven van de LTM (Meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Belastend
- ☐ Ongemakkelijk
- ☐ Ontspannend
- ☐ Plezierig
- ☐ Anders (graag toelichten)

5. Hoe reageert uw kind op de LTM (Meerdere antwoorden mogelijk) ?

- ☐ Geprikkeld
- ☐ Ontspannen
- ☐ Onrust, huilen
- ☐ Langere slaaperperiode
- ☐ Meer wakker en alert bij de verzorging
- ☐ Drinkt meer zelf
- ☐ Poept vaker

6. Heeft u nog tips, adviezen of opmerkingen die ons kunnen helpen om de LTM op de afdeling neonatologie te bevorderen?

